ପୂର୍ବତନ ନାଇକ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ସିଂ

ବନାମ

ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ମେ 3, 1991

[ଏସ୍. ରତ୍ନଭେଲ ପାଣ୍ଡିଆନ ଏବଂ କେ. ଜୟଚନ୍ଦ୍ର ରେଡ୍ଡୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ସେନା ଅଧିନିୟମ, 1950 : ଧାରା 63, 71 ଏବଂ 72 – ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟ - ଦଣ୍ଡ - ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ - ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ମାତ୍ରା ସହିତ ଅନୁରୂପ ହେବା - ଛୁଟିରେ ଯାଉଥିବା ସେନା ଯବାନ ବିନା ଅନୁମତିରେ ଅତିରିକ୍ତ ମଦ ବୋତଲ ନେଉଛନ୍ତି - 3 ମାସର ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡାଦେଶ ଏବଂ ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ – ଏହା ମନମୁଖୀ ଏବଂ ଅତ୍ୟଧିକ କି ।

ଆବେଦନକାରୀ, ଯିଏ ସେନାରେ ଜବାନ ଭାବରେ 10 ବର୍ଷ ଧରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ, ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ 3 ମାସର ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଚାକିରିରୁ ବହିଷ୍କାର କରାଯାଇଥିଲା, କାରଣ ତାଙ୍କ ନିଜ ସହରକୁ ଛୁଟିରେ ଯିବା ସମୟରେ 12 ବୋତଲ ମଦ ନେଇଯିବାର କାର୍ଯ୍ୟ ଏହି ବିଷୟ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶର ବିପରୀତ ଥିଲା । ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିଚାରରେ ହୋଇଥିବା ଅନିୟମିତତାକୁ ଦର୍ଶାଇ ଏବଂ ତାଙ୍କର ନିଷ୍କଳଙ୍କ ସେବା ରେକର୍ଡ ଥିବା ଦାବି କରି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆଜ୍ଞାଦେଶ ପିଟିସନ୍ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂକ୍ଷେପରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବିଚାର ପରିଚାଳନାରେ ହୋଇଥିବା ଅନେକ ଅନିୟମିତତା କାରଣରୁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିଚାରଣ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ତାହା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମାନୁପାତି ଥିଲା ।

ଆବେଦନର ସମାଧାନ କରି ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ମାମଲାକୁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଇ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ 1. ବିଚାର ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ପକ୍ଷପାତିତା କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଯେହେତୁ ନଥିରୁ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ ପ୍ରମାଣ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁମତି ବିନା ଅତିରିକ୍ତ ସାତ ବୋତଲ ମଦ ନେଇଯାଉଥିଲେ । ତେବେ, କଠୋର ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ମନମୁଖୀତାର ଏକ ଉପାଦାନ ଅଛି ଏବଂ ତେଣୁ, ଏଥିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସେନା ଅଧିନିୟମରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କୌଣସି କମ୍ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ମାମଲାଟିକୁ ପ୍ରେରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ସର୍ଦ୍ଦାର ସିଂ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ

2.1 ସେନା ଅଧିନିୟମ, 1950 ର ଧାରା 72 ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ, ଧାରା 34 ରୁ 68 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେକୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପରେ, ଉକ୍ତ ଧାରାଗୁଡ଼ିକରେ ଅପରାଧକୁ ଦଣ୍ଡନୀୟ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ, କିମ୍ବା ତା' ବଦଳରେ, ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ମାତ୍ରା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଧାରା 71ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ତରରେ କମ୍ ଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ।

2.2 ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ଦୋଷାରୋପ ଫର୍ଦ୍ଦରେ କେବଳ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ନିଜ ସହରକୁ ଯାଉଥିବାବେଳେ 12 ବୋତଲ ମଦ ନେଇଯିବାର କାର୍ଯ୍ୟ ଏହି ବିଷୟ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଆରୋପ ଶପଥ ପତ୍ରରେ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 63ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଛି । ଏହି ଧାରା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ବାଦଦେବା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମନ୍ଦ ଆଚରଣକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ । ଏହା ଅଧିନିୟମରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି କମ୍ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ । ତେଣୁ, ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ବାଦଦେବା ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଏ, ତାହାର ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ବହୁତ କିଛି ନିର୍ଭର କରେ ।

2.3 ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ନିଜ ସହରକୁ ଯିବା ସମୟରେ ଛୁଟି ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା । ରାସ୍ତାରେ ତାଙ୍କୁ ଏପରି ଏକ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ନିଷେଧ ଲାଗୁ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ପାଖରେ 5 ବୋତଲ ମଦ ନେବା ପାଇଁ ବୈଧ ଅନୁମତି ଥିଲା ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ 7ଟି ବୋତଲ ଆର୍ମି କ୍ୟାଣ୍ଟିନରୁ ହିଁ କିଣାଯାଇଥିଲା । ଯଦି ତାଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁମତି କିମ୍ବା ରସିଦ ନଥାନ୍ତା, ତେବେ ସେ କ୍ୟାଣ୍ଟିନରୁ ଏହି ଅତିରିକ୍ତ ବୋତଲ କିଣି ପାରି ନଥାନ୍ତେ । ସେ ଏହି ମଦକୁ ତାଙ୍କ ଶଳାଙ୍କ ବିବାହ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନିଜ ସହରକୁ ନେଉଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାନୀୟ ସିଭିଲ ପୋଲିସ ତାଙ୍କ ବ୍ୟାଗ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା ଏବଂ ବୋତଲଗୁଡ଼ିକୁ ଜବତ କରିଥିଲା କାରଣ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅତିରିକ୍ତ ବୋତଲ ବହନ କରିବାକୁ ବୈଧ ଅନୁମତି ନଥିଲା ।

2.4 ଧରାଯାଉ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧ ଅବଶିଷ୍ଟ ଧାରା 63 ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, କିନ୍ତୁ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ, ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଧାରା 72 ରେ ଥିବା ମନୋଭାବକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଏହା ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ମାତ୍ରାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ମାନ ଦେବାକୁ ପଡିବ । ଧାରା 63, ଧାରା 71 ରେ ପରିଗଣିତ ଯେକୌଣସି କମ୍ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ । ଆଇନର ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏବଂ ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ମାତ୍ରାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡ, ଯଥା, ତିନି ମାସର ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡାଦେଶ ଏବଂ ସେବାରୁ ବହିଷ୍କାର କରିବା କଠୋର ଏବଂ ଧାରା 72ର ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲଂଘନକାରୀ । ଯଦି ଧାରା 71 (f) ଅଧୀନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିବା କମ୍ ଦଣ୍ଡ ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ତେବେ ନ୍ୟାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ପୂରଣ ହେବ ।

2.5 ତଦନୁସାରେ, ଦଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକୁ ବାତିଲ କରିଦିଆଯାଉଛି ଏବଂ ମାମଲାକୁ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପ୍ରେରଣ କରିଦିଆଯାଉଛି, ଯିଏ ମାମଲାର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କୌଣସି କମ୍ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଭୋଗିଥିବା କୌଣସି ଅଟକକୁ ସେବାରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ହେବା ପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟତା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ରଣଜିତ ଠାକୁର ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1987] 4 SCC 611 ଏବଂ ଭଗତ ରାମ ବନାମ ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, [1983] 2 SCC 442 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।

ଲୋକ ସେବା ସଂଘ ପରିଷଦ ବନାମ ଲୋକ ସେବା ମନ୍ତ୍ରୀ, [1984] 3 ସମସ୍ତ ER 935, 950, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 67/1991 ।

ସି.ଆର.ଏଲ. ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ସଂଖ୍ୟା 527/1987 ରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 27.11.1987 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀ ପାଇଁ ଏନ୍.ଏନ୍. ଗୁପ୍ତା ଏବଂ ରାଜୀବ ଦତ୍ତ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜେ.ଡି. ଜୈନ, ମନିନ୍ଦର ସିଂହ ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ସୁଷମା ସୁରୀ ।

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, କେ. ଜୟଚନ୍ଦ୍ର ରେଡ୍ଡୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ଆବେଦନ, ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ଖାରଜ କରିବାର ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ।

ଆବେଦନକାରୀ ଭାରତୀୟ ସେନାରେ ଜଣେ ଯବାନ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । 1985 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 17 ତାରିଖରେ ସେ ଛୁଟି ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାହା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିଲା । ସେ ନିଜର ସହର ରାଜସ୍ଥାନର ଏକ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଉଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ୟୁନିଟର କ୍ୟାଣ୍ଟିନରୁ 11 ବୋତଲ ସିଲ୍ ହୋଇଥିବା ରମ୍ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବୋତଲ ବ୍ରାଣ୍ଡି କିଣିଥିଲେ କାରଣ ତାଙ୍କ ନିଜ ସହରରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ବିବାହ ପାଳନ କରିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଛୁଟିରେ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ୟୁନିଟର ନିୟାମକ/ଅନୁମତି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ 4 ବୋତଲ ରମ୍ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବୋତଲ ବ୍ରାଣ୍ଡି ବହନ କରିବାକୁ ଅଧିକାର ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, କମ୍ପାନୀ କମାଣ୍ଡର ଏବଂ କମାଣ୍ଡିଂ ଅଫିସରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଅନୁକମ୍ପା ଭିତ୍ତିରେ ସେ ୟୁନିଟର କ୍ୟାଣ୍ଟିନରୁ ନିଜର ଅଧିକାର ବ୍ୟତୀତ ଅବଶିଷ୍ଟ 7 ବୋତଲ ରମ୍ କିଣିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ଏକ ଲିଖିତ ଆଦେଶ ଥିଲା ଯାହା ଅତିରିକ୍ତ 7

ସର୍ଦ୍ଦାର ସିଂ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ରେଡ୍ଡୀ]

ବୋତଲ ରମ୍ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ୟୁନିଟର କ୍ୟାଣ୍ଟିନର ବିକ୍ରୟକର୍ତ୍ତା ନିଜ ପାଖରେ ରଖିଥିଲେ । ନିଜ ସହରକୁ ଯିବା ବାଟରେ ତାଙ୍କୁ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନଗର ଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା, ଯାହା ନିଷିଦ୍ଧ ଥିଲା । ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନଗରର ସ୍ଥାନୀୟ ସିଭିଲ୍ ପୋଲିସ୍ ତାଙ୍କୁ ଅଟକାଇ ମଦ ବୋତଲଗୁଡ଼ିକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତି କରିଥିଲା ଏବଂ ମଦ ବୋତଲ ସହିତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନଗରର ସିଟି ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲା । ସିଟି ପୋଲିସ୍ ତାଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ୟୁନିଟର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲା । ଷଷ୍ଠ ଉତ୍ତରଦାତା, ଅଫିସର କମାଣ୍ଡିଂ, ୨୪ ଫିଲ୍ଡ ରେଜିମେଣ୍ଟ, ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନଗରର ସିଭିଲ୍ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ସମେତ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଜେରା କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଶେଷରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତିନି ମାସର ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଅକ୍ଟୋବର 9, 1985 ଠାରୁ ତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁ ସମୟ ସୁଦ୍ଧା ଆବେଦନକାରୀ 10 ବର୍ଷର ସେବା କରିସାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସବୁ ସମୟରେ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁମତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ବରିଷ୍ଠମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଚିଟ୍ ଆଧାରରେ ସେ ତାଙ୍କ ଶଳାଙ୍କ ବିବାହ ପାଇଁ ମଦ କିଣିଥିଲେ ଯାହା ତାଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ 7 ବୋତଲ ରମ୍ କିଣିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ କରିଥିଲା ଏବଂ ମଦ ବୋତଲ ନେଇଯିବାବାରେ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଖରାପ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା । ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିଚାରଣରେ ଅନେକ ଅନିୟମିତତା ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ସେ ସେନା କମାଣ୍ଡରଙ୍କୁ ଏକ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରିଥିଲେ । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ସେନାରେ ସେବାର ନିଷ୍କଳଙ୍କ ରେକର୍ଡ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ ସେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯାହାକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଆବେଦନ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିଚାରଣ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ଅନେକ ଅନିୟମିତତା କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ନଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ ପ୍ରମାଣ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଏକ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁମତି ବିନା ଅତିରିକ୍ତ 7 ବୋତଲ ରମ୍ ନେଇଯାଉଥିଲେ । ତେଣୁ ଆମେ ଓକିଲଙ୍କ ସହ ସହମତ ହେବାରେ ଅସମର୍ଥ ଯେ ବିଚାରଟି ବ୍ୟର୍ଥ ଏବଂ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ କୌଣସି ପକ୍ଷପାତ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହି ମୁଖ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ ଏବଂ ହୁଏତ ଏକମାତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନ, ଯଦି ଆମେ କହିପାରିବା, ତାହା ହେଉଛି ଯେ ଏହି ଆବେଦନରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡାଦେଶ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧ ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମାନୁପାତିକ । ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ 3 ମାସର କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ ସେବାରୁ ବହିଷ୍କାରର ଚରମ ଦଣ୍ଡ ଅନାବଶ୍ୟକ ।

ଏହି ଉପସ୍ଥାପନରେ ଆମେ ଯଥେଷ୍ଟ ଦୃଢତା ପାଇଛୁ । ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ନିଜ ସହରକୁ ଯିବା ସମୟରେ ଛୁଟି ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ତାଙ୍କ ନିଜ ସହରକୁ ଯିବା ବାଟରେ ତାଙ୍କୁ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନଗର ଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ନିଷେଧ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା । ତେବେ, ତାଙ୍କ

ପାଖରେ 5ଟି ବୋତଲ ନେଇଯିବାର ବୈଧ ଅନୁମତି ଥିଲା, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଅତିରିକ୍ତ 7ଟି ବୋତଲ ରମ୍ ସେନା କ୍ୟାଣ୍ଟିନରୁ ହିଁ କିଣାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ନେଇ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ । ଯଦି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁମତି କିମ୍ବା ଚିଟ୍ ନଥାନ୍ତା ଯାହା ତାଙ୍କୁ ଏହି ଅତିରିକ୍ତ, ବୋତଲଗୁଡିକ ବୈଧ ଅନୁମତିପତ୍ର ସହ କିଣାଯାଇପାରିନଥାନ୍ତା । ସେ ଏହି ମଦକୁ ନିଜ ଶଳାଙ୍କ ବିବାହ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ନିଜ ଘରକୁ ନେଉଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନଗରର ସିଭିଲ ପୋଲିସ ତାଙ୍କ ବ୍ୟାଗ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା ଏବଂ ବୋତଲଗୁଡ଼ିକୁ ଜବତ କରିଥିଲା କାରଣ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅତିରିକ୍ତ ବୋତଲ ବହନ କରିବାକୁ ବୈଧ ଅନୁମତି ନଥିଲା । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ଯେ ଏତେ କଠୋର ଦଣ୍ଡର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି କି ? ଆରୋପପତ୍ରରେ କେବଳ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ନିଜ ସହରକୁ ଯାଉଥିବାବେଳେ 11 ବୋତଲ ସିଲ୍ ହୋଇଥିବା ରମ୍ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବୋତଲ ସିଲ୍ ହୋଇଥିବା ବ୍ରାଣ୍ଡି ନେଇଯିବା ଘଟଣା "ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଚଳିତ ଆଦେଶର ବିପରୀତ ।" ପ୍ରତ୍ୟାରୋପ-ସତ୍ୟପାଠରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ ସେନା ଅଧିନିୟମ, 1950 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଅଧିନିୟମ') ର ଅଧ୍ୟାୟ VI ର ଧାରା 63 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଆସେ ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଅପରାଧକୁ ପରିଗଣନା କରେ । ଧାରା 63 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ରହିଛି :

> "63. ଉତ୍ତମ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଅନୁଶାସନର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ - ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ବାଦଦେବା ପାଇଁ ଦୋଷୀ, ଯାହା ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇନଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଉତ୍ତମ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ସାମରିକ ଅନୁଶାସନ ପ୍ରତି ପ୍ରତିକୂଳ ଅଟେ, ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ପରେ, ଏକ ଅବଧି ପାଇଁ କାରାବାସ ଭୋଗିବାକୁ ହେବ ଯାହା ସାତ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି କମ୍ ଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ଏହି ଧାରା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଅବହେଳା ମାଧ୍ୟମରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମନ୍ଦ ଆଚରଣକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ । ଏହି ଧାରା ଅଧିନିୟମରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି କମ୍ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ କରେ । ତେଣୁ, ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ବାଦଦେବା ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଏ, ତାହାର ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ବହୁତ କିଛି ନିର୍ଭର କରେ । ଅଧ୍ୟାୟ VIIରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ଦଣ୍ଡର ତାଲିକା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଯାହା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରୁଥିବା ଦଣ୍ଡ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରେ ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ପଢ଼ାଯାଏ :

> "71. ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଦଣ୍ଡ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଏବଂ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧ ସମ୍ପର୍କରେ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇପାରିବ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ, ଅର୍ଥାତ୍ -

(a) ମୃତ୍ୟୁ;

(b) ଆଜୀବନ କିମ୍ବା ଅତି କମରେ ସାତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ନିର୍ବାସନ;

(c) ଚଉଦ ବର୍ଷରୁ ଅନଧିକ କୌଣସି ଅବଧି ପାଇଁ କଠୋର କିମ୍ବା ସରଳ କାରାବାସ;

(d) ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ୟାସିୟରିଂ;

(e) ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ;

(f) ୱାରେଣ୍ଟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଦବୀ କିମ୍ବା ତା'ଠାରୁ ନିମ୍ନ ପଦବୀ କିମ୍ବା ଗ୍ରେଡ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ପଦବୀ ତାଲିକାରେ ପାହ୍ୟା ହ୍ରାସ କରାଯିବ । ; ଏବଂ ଅଣ-ଆୟୋଗ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଦବୀ କିମ୍ବା ତା'ଠାରୁ ନିମ୍ନ ପଦବୀ କିମ୍ବା ଗ୍ରେଡକୁ ହ୍ରାସ କରାଯିବ;

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, କିନ୍ତୁ ଜଣେ ୱାରେଣ୍ଟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାହ୍ୟା ହ୍ରାସ କରାଯିବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ସେନାରେ ସିପାହୀ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିବ ନାହିଁ;

(g) ଅଧିକାରୀ, ବରିଷ୍ଠ କମିଶନ୍ ଅଧିକାରୀ, ୱାରେଣ୍ଟ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଅଣ-କମିଶନ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଦବୀ ବରିଷ୍ଠତାର ହାନି; ଏବଂ ପଦୋନ୍ନତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ସେବାର ସମସ୍ତ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅଂଶର ହାନି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯାହାର ପଦୋନ୍ନତି ସେବା ଅବଧି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ;

(h) ବର୍ଦ୍ଧିତ ଦରମା, ପେନସନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ସେବା ହରାଇବା;

(i) ଅଧିକାରୀ, କନିଷ୍ଠ କମିଶନ ଅଧିକାରୀ, ୱାରେଣ୍ଟ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଅଣ-କମିଶନ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ କଠୋର ଭର୍ତ୍ସନା କିମ୍ବା ଭର୍ତ୍ସନା;

(j) ସକ୍ରିୟ ସେବା ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ତିନିମାସ ସମୟ ପାଇଁ ଦରମା ଏବଂ ଭତ୍ତା ରଦ୍ଦ କରିବା;

(k) କ୍ୟାସିୟରିଂ କିମ୍ବା ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏପରି କ୍ୟାସିୟରିଂ କିମ୍ବା ବରଖାସ୍ତ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ବକେୟା ବେତନ ଏବଂ ଭତ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ ଅର୍ଥ ବାଜ୍ୟାପ୍ତି କରିବା;

(l) ଯେଉଁ ଅପରାଧରେ ସେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେହି ଅପରାଧ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା କୌଣସି ପ୍ରମାଣିତ କ୍ଷତିର ଭରଣା ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦରମା ଏବଂ ଭତ୍ତା ବନ୍ଦ ରହିବ ।"

ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ ଯେ ଧାରା 71 (a) ରୁ 71 (e) ଏବଂ ଧାରା 71 (k) ଚରମ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଏବଂ ଏହା କଠୋର ପ୍ରକୃତିର ଅଟେ । ଧାରା 71 (f) ରୁ 71 (j) ଏବଂ ଧାରା 71 (1) ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବେ କମ୍ ଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାଏ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 72 ହେଉଛି ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଧାରା ଯାହା ନିମ୍ନରେ ପଢାଗଲା :

> "72. ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦଣ୍ଡନୀୟ ବିକଳ୍ପ ଦଣ୍ଡ - ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ, ଜଣେ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଧାରା 34 ରୁ 68 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେକୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରି, ଉକ୍ତ ଧାରାଗୁଡ଼ିକରେ ଅପରାଧକୁ ଦଣ୍ଡନୀୟ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ, କିମ୍ବା ତା' ବଦଳରେ, ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ମାତ୍ରା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଧାରା 71 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣଠାରୁ କମ୍ ଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ।"

(ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି)

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 73 ମିଶ୍ରଣ ଦଣ୍ଡ ସହିତ ଜଡିତ ଏବଂ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ପଢାଯାଏ :

> "73. ଦଣ୍ଡର ମିଶ୍ରଣ - ଏକ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦଣ୍ଡ ବିନା, ଧାରା 71 ର ଖଣ୍ଡ (d) କିମ୍ବା ଖଣ୍ଡ (e) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ସେହି ଧାରାର ଖଣ୍ଡ (f) ରୁ (l) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ।"

ଏହା ଦେଖାଯାଇପାରେ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 73 ଅନୁଯାୟୀ, ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ଏକାଧିକ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ ଧାରା 63 ମଧ୍ୟ ଆରୋପପତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଧରାଯାଉ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧ ଅବଶିଷ୍ଟ ଧାରା 63 ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, କିନ୍ତୁ ଦଣ୍ଡବିଧାନ କରିବା ସମୟରେ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 72ର ଭାବନାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏବଂ ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିମାଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଦଣ୍ଡବିଧାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଯେ ଧାରା 63 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଯେକୌଣସି କମ୍ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ । ଆଇନର ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏବଂ ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ସ୍ତରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଏହି ମତ ରଖୁଛୁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡ ଯଥା, ତିନି ମାସର ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ ସେବାରୁ ବହିଷ୍କାର କଠୋର ଅଟେ ଏବଂ ଏହା ଧାରା 72ର ଉଲ୍ଲଂଘନକାରୀ ମଧ୍ୟ ଅଟେ ।

ଲୋକ ସେବା ସଂଘ ପରିଷଦ ବନାମ ଲୋକ ସେବା ମନ୍ତ୍ରୀ, [1984] 3 ସମସ୍ତ ER 935, 950 ମାମଲାରେ ଲର୍ଡ ଡିପ୍ଲକ୍ କହିଛନ୍ତି :

ସର୍ଦ୍ଦାର ସିଂ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ରେଡ୍ଡୀ]

> "ମୁଁ ଭାବୁଛି ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା ଆଜି ଏପରି ଏକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପହଞ୍ଚିଛି ଯେତେବେଳେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୋପାନ ଯେଉଁ ପଦକ୍ଷେପ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଛି ତାହାର କୌଣସି ବିଶ୍ଳେଷଣକୁ ପୁନରାବୃତ୍ତି ନକରି, ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଆଧାରକୁ ତିନୋଟି ଶୀର୍ଷକରେ ସହଜରେ ବର୍ଗୀକରଣ କରାଯାଇପାରିବ । ପ୍ରଥମ କାରଣକୁ ମୁଁ 'ଅବୈଧତା', ଦ୍ୱିତୀୟ କାରଣକୁ 'ଅଯୌକ୍ତିକତା' ଏବଂ ତୃତୀୟ କାରଣକୁ 'ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ଅନୌଚିତତା' ବୋଲି କହିବି । ଏହାର ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ଏକ ମାମଲାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୋପାନ ସମୟକ୍ରମେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣ ଯୋଗ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଭବିଷ୍ୟତରେ 'ଆନୁପାତିକତା' ନୀତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଉପରେ ମୋର ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ରହିଛି, ଯାହା ୟୁରୋପୀୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଆମର ଅନେକ ସହଯୋଗୀ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରଶାସନିକ ଆଇନରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ,.........."

ଏହି ନୀତି ରଣଜିତ ଠାକୁର ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1987] 4 SCC 611 ରେ ଅନୁସରଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେନା ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆନୁପାତିକତା ମତବାଦର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ଏହିପରି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା :

> "ଦଣ୍ଡର ଚୟନ ଏବଂ ପରିମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଏବଂ ବିଚାରଧାରା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଅପରାଧ ଏବଂ ଅପରାଧୀ ସହିତ ମେଳ ଖାଇବା ଉଚିତ । ଏହା ପ୍ରତିଶୋଧାତ୍ମକ କିମ୍ବା ଅଯଥା କଠୋର ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଏହା ଅପରାଧ ପାଇଁ ଏତେ ଅସଙ୍ଗତ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଯେ ବିବେକକୁ ଆଘାତ ଦେବା ଏବଂ ଏହା ସ୍ୱୟଂ ପକ୍ଷପାତିତାର ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ପ୍ରମାଣ ହେବ । ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା ଧାରଣାର ଅଂଶବିଶେଷ ସ୍ୱରୂପ, ଆନୁପାତିକତା ମତବାଦ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ, ଏପରି ଏକ ଦିଗ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଯାହା ଅନ୍ୟଥା, ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିସରଭୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ଯଦି ଦଣ୍ଡବିଧାନକୁ ନେଇ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତାର ଅପମାନଜନକ ଅବମାନନା ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଦଣ୍ଡ ସଂଶୋଧନରୁ ମୁକ୍ତ ହେବ ନାହିଁ । ଅଯୌକ୍ତିକତା ଏବଂ ବିକୃତତା ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ କାରଣ ।"

ଭଗତ ରାମ ବନାମ ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, [1983] 2 SCC 442 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛନ୍ତି :

> "ଯେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡ ମନ୍ଦ ଆଚରଣର ଗମ୍ଭୀରତା ସହିତ ଅନୁରୂପ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ମନ୍ଦ ଆଚରଣର ଗମ୍ଭୀରତା ଅଣ-ଅନୁପାତରେ କୌଣସି ଦଣ୍ଡ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ର ଉଲ୍ଲଂଘନ ହେବ ।"

ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ ଏହି ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଲାଗୁ କରି, ଆମେ ଏହା କହିବାକୁ ମଧ୍ୟ ବାଧ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏହି କଠୋର ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ମନମୁଖୀତା ରହିଛି ।

ଆମେ ଏହି ଦିଗ ଉପରେ ଉଭୟ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କୁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଶୁଣିଛୁ ଏବଂ ଆମେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଯେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ କୌଣସି କମ୍ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ମାମଲାଟିକୁ ପୁନର୍ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ବିଚାର କରିବା ପରେ ଏବଂ ଉଭୟ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଉପସ୍ଥାପନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମେ ଅନୁଭବ କରୁଛୁ ଯେ ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଧାରା 71 (f) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କମ୍ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ତେବେ ନ୍ୟାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ପୂରଣ ହେବ । ତଦନୁସାରେ, ଆମେ ତିନି ମାସର ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡାଦେଶ ଏବଂ ସେବାରୁ ବହିଷ୍କାର ଦଣ୍ଡକୁ ବାତିଲ କରିଛୁ ଏବଂ ମାମଲାକୁ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଇଛୁ ଯିଏ ମାମଲାର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏବଂ ଆମ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ମନ୍ତବ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଯେକୌଣସି କମ୍ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଯେହେତୁ ଆମେ ତିନି ମାସର ସଶ୍ରମ କାରା ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ବାତିଲ କରୁଛୁ, ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଭୋଗିଥିବା କୌଣସି ଅଟକକୁ ସେବାରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ହେବା ପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟତା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ, ତେବେ ତାହା ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କୌଣସି ସାମାନ୍ୟ ଦଣ୍ଡର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହିବ । ପୂର୍ବରୁ ବହୁତ ସମୟ ବିତିଗଲାଣି, ତେଣୁ ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ ଯେ ସାମରିକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେତେ ସତ୍ୱର ସମ୍ଭବ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ମାମଲାର ଫଏସଲା କରିବେ । ତେଣୁ ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନଟିର ଫଏସଲା କରାଯାଇଛି ।

ଏନ୍.ପି.ଭି. ଆବେଦନଟିର ଫଏସଲା ହେଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

<u>ଭାଷାନ୍ତର :</u>

ରଶ୍ମିତା ମୁର୍ମୁ ,
ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ , କଟକ ।